

СМЕРНИЦЕ

за израду Пројектног задатка за истраживаче

Тема:	Анализа потребног усклађивања кривичног законодавства у складу са свим преговарачким поглављима у оквиру процеса европских интеграција
Тип истраживања:	Деск истраживање са елементима упоредне анализе
Места у којима је предвиђено да се спроведе истраживање:	Београд
Наручилац истраживања:	Министарство правде

1. Контекст

1.1. Потреба за истраживањем

Република Србија је добила статус кандидата за чланство у Европској Унији 1. марта 2012. године, док је Одлуком Европског савета о покретању приступних преговора са Србијом од 28. јуна 2013. године отворена најзахтевнија фаза ЕУ интеграција - преговори о чланству. Преговарачки процес подразумева потпуно усклађивање са системом ЕУ, како у прихватању вредности и начела на којима Унија почива, тако и у погледу усклађивања националног законодавства са правним тековинама ЕУ (*EU acquis*), а које су за потребе преговарачког процеса подељене у 35 поглавља. Аналитичко испитивање националног законодавства (скрининг процес) и оцена у којој мери је оно усклађено са ЕУ *acquis*-ем започело је у септембру 2013. године и завршено у марту 2015. године.

Република Србија је у потпуности посвећена процесу евроинтеграција уз свест да овај процес, између осталог, захтева суштинске и темељите промене у правосудном систему, као и у областима борбе против корупције и заштите основних права. У том смислу, приликом креирања реформских корака у оквиру Поглавља 23 (Правосуђе и основна права) руководили смо се првенствено правним тековинама Европске уније.

Народна скупштина је у јулу 2013. године усвојила Националну стратегију реформе правосуђа за период 2013-2018, а Влада је накнадно усвојила пратећи Акциони план који предвиђа

конкретне мере и активности за спровођење стратешких циљева, те дефинише рокове, институције надлежне за њихову имплементацију и финансијске изворе. Национална стратегија представља кључни стратешки документ који предвиђа независност, непристрасност, стручност, одговорност и ефикасност правосуђа као пет основних принципа на којима је утемељена реформа правосуђа.

Република Србија је до сада показала висок степен разумевања стратешког и политичког оквира права ЕУ у овој области, те је предузела значајне реформске мере ради усаглашавања домаћих прописа са релевантним прописима ЕУ. Међутим, потребни су даљи напори, нарочито у смеру пуне примене горе наведених реформских принципа, односно унапређења судске независности, непристрасности, одговорности, стручности и ефикасности.

На основу извештаја Европске комисије са скрининга за Поглавље 23, припремљен је Акциони план за Поглавље 23 који представља основ даљег деловања у склопу реформских процеса из области правосуђа, основних права и борбе против корупције. Акциони план за Поглавље 23 је израђен кроз инклузивни процес у коме су учествовали сви релевантни актери и након опсежних консултација са Европском комисијом. На основу мера и активности у АП 23, Преговарачка група за Поглавље 23 развила је Преговарачку позицију коју је Влада усвојила 25. марта 2016. године.

Влада Републике Србије је у јулу 2014. године усвојила Национални програм за усвајање правних тековина Европске Уније за период 2014-2018 (*НПАА*). У овом документу дат је свеобухватан преглед стања у свим преговарачким поглављима, као и планираних мера, како би се постигла усаглашеност са правним тековинама Европске уније.

Што се тиче Министарства правде, његове надлежности у складу са Чланом 9. Закона о министарствима укључују, између осталог, припрему нацрта закона из области кривичног, привредног и прекршајног права; израду прописа који се односе на заштиту личних података; уговорне односе; наслеђивање; судске поступке изузимајући стечајни поступак; организацију и активности правосудних органа; стручну специјализацију носилаца правосудних функција; програме заштите сведока; статистику и анализу рада судских власти; међународну правну помоћ; управљање одузетом имовином која потиче од криминалних активности; заступање Републике Србије пред Европским судом за људска права, учешће у реализацији пројеката из надлежности Министарства, који се финансирају из предприступних (ИПА) фондова Европске уније, донација и других облика развојне помоћи; извршење кривичних санкција и других.

Имајући у виду да је наставак Србије на путу ка Европској Унији издвојен као један од приоритета Владе, важно је истаћи координациону улогу коју Министарство правде има у оквиру Поглавља 23, те активно учешће у још 14 релевантних поглавља. У складу са мерама наведеним у Акционом плану за Поглавље 23, врше се измене и допуне законодавства Републике Србије како би се постигло усаглашавање са *acquis*-ем. У склопу надлежности Министарства правде, веома је значајна и улога коју Министарство има у обављању послова државне управе који се односе на припрему измена и допуна Кривичног законика Републике Србије. Процес усклађивања домаћег правног система са правом ЕУ подразумева сложу интеракцију државних органа, организација цивилног друштва, институција ЕУ и других релевантних стејхолдера. Међутим, ова сложеност није увек праћена кохерентним и прецизним нормативним оквиром, па се у пракси јављају бројне мањкавости које утичу на квалитет усвојеног законодавства и његову примену. У досадашњем току процеса испуњавања

правних и институционалних услова за приступање Европској Унији вршене су појединачне, спорадичне измене и допуне Кривичног законика РС у складу са тематским областима (преговарачким поглављима) на које се прописи Законика односе. Овакав поступак подразумева понављање процедуре за доношење закона, која је сложена и коју је потребно понављати приликом анализе и усклађивања унутар сваког наредног преговарачког поглавља. На тај начин значајно је умањена ефикасност усаглашавања националних прописаса прописима Европске Уније, а тиме и сам процес приступања успорен. Уз то, није остварен приступ кривичном законодавству као кохерентној целини, па се дешава да поједини прописи доведу до законодавне колизије. Из тог разлога потребно је извршити свеобухватну анализу кривичног законодавства Републике Србије и идентификовати делове које је потребно изменити, како би се извршило неопходно усаглашавање са кривичним законодавством Европске Уније. Оваква анализа допринеће доследном, квалитетном и ефикаснијем процесу усклађивања.

Анализа потребних усклађивања кривичног законодавства у складу са свим преговарачким поглављима у оквиру процеса европских интеграција пружиће детаљан преглед постојећег стања у овој области. У првој фази планирана је анализа Кривичног законика РС, а потом упоредна анализа са ЕУ *acquis-em*. Након спровођења свеобухватне анализе биће могуће одредити у којим деловима Кривичног законика постоји неусклађеност са правом ЕУ и предложити временску динамику измена, како би се оне вршиле плански, у оквиру сродних поглавља.

1.2. Сврха

Иако је Кривични законик у великој мери усаглашен са стандардима и актима Европске уније, Савета Европе и Уједињених нација, одређена документа Европске уније и Савета Европе као и правне тековине Европске уније захтевају његово даље усаглашавање. До сада је се тај процес измена и допуна одвијао спорадично, тако што су вршене појединачне измене и допуне Кривичног законика. Имајући у виду да је приступање Европској унији један од стратешких приоритета Владе Републике Србије, од великог је значаја унапређење ефикасности овог процеса.

Након спровођења свеобухватне анализе Кривичног Законика, биће идентификовани делови чије је усклађивање неопходно са кривичним законодавством ЕУ и дефинисани временски интервали у којима ће се потребне измене и допуне спровести. Добијени подаци биће коришћени за припрему измена и допуна Кривичног законика Републике Србије, које ће се спроводити у наредне четири године.

Посебан допринос пројекта се огледа у могућности планирања предлога измена и допуна Кривичног законика у оквиру поглавља која третирају сродне теме.

2. Циљ и резултати истраживања

2.1. Главни циљ истраживања

- Усклађивање домаћег законодавства са правним тековинама Европске Уније у области кривичног законодавства.

2.2. Очекивани резултати истраживања

- Остварен увид у постојеће стање у области кривичног законодавства Србије и идентификоване области у којима је потребно извршити усклађивање са правним тековинама Европске Уније.
- Препоруке за измене и допуне Кривичног законика Републике Србије и динамику измена по преговарачким поглављима.

3. Кључна истраживачка питања

- 1)
 - У којим преговарачким поглављима се обрађују питања кривичног законодавства?
 - Који су правни акти Европске Уније са којима је потребно ускладити Кривични законик Републике Србије?
 - У којој мери је домаће законодавство усклађено са *acquis*?
 - На који начин и којом динамиком је потребно извршити измене и допуне Кривичног законика, како би се постигла потпуна усклађеност са релевантним *acquis*?
- 2)

Предвиђено је да се истраживање спроводи на националном нивоу, тако што ће предмет анализе бити домаће кривично законодавство. Такође, предмет упоредне анализе биће правне тековине Европске Уније у области кривичног законодавства.

4. Методологија истраживања

4.1. Методе истраживања

У оквиру пројекта спровешће се квалитативно истраживање, засновано на деск анализи Кривичног законика Републике Србије, као и упоредној анализи са правним тековинама Европске Уније.

4.2. Узорак истраживања

Кривични законик Републике Србије, стратешка документа Републике Србије, правни акти Европске уније из области кривичног законодавства.

4.3. Анализа података

Након анализе домаћег кривичног законодавства, предвиђено је спровођење компаративне анализе са ЕУ *acquis*.

4.4. Обезбеђивање литературе, докумената за деск фазу

Кривични законик Републике Србије, као и стратешка документа која се тичу реформе правосуђа, доступни су на званичном интернет сајту Министарства правде.

5. Очекивани формат истраживања

5.1. Структура, дужина и облик у коме се доставља истраживање (електронска верзија, хард цопу верзија, повер поинт, итд.)

Налази истраживања треба да буду представљени у форми анализе уз давање препорука које се тичу измена и допуна кривичног законодавства Републике Србије. Број страница које анализа треба да садржи зависи од самог тока истраживања. Имајући у виду да се ради о свеобухватној анализи домаћег кривичног законодавства и релевантних правних тековина ЕУ, број страна би требало да буде минимално 50, а максимално 100. Анализа треба да буде припремљена на ћириличком писму, фонт *Times New Roman*, величина 12, проред 1,5. Структура документа треба да садржи:

- Апстракт
- Опис методологије истраживања
- Преглед преговарачких поглавља која обрађују питања кривичног законодавства
- Преглед свих релевантних правних аката ЕУ са којима домаће кривично законодавство треба да буде усклађено

- Упоредну анализу домаћег кривичног законодавства и релевантног *acquis*-а уз идентификацију делова КЗ-а који захтевају усклађивање са *acquis*-ем
- Препоруке и предлоге измена и допуна Кривичног законика како би у потпуности био усклађен са ЕУ *acquis*-ем
- Предлог динамике усклађивања Кривичног законика по поглављима у наредне 4 године
- Резиме резултата истраживања, не дужи од 10 страна;
- Листу скраћеница и листу коришћене литературе/референце;
- Анексе.

Финална верзија анализе треба да буде достављена у електронској форми, као и у штампаној форми и то у 2 примерка.

5.2. Формат у коме ће подаци бити презентовани

У току реализације истраживања, истраживач је у обавези да путем мејла достави наручиоцу истраживања два концизна двомесечна извештаја о активностима које су реализоване до момента извештавања. У складу са потребама истраживања, могуће је организовање консултативних састанака између наручиоца и реализатора истраживања, а у циљу оперативнијег и ефикаснијег деловања.

Реализатор истраживања доставља путем мејла радне верзије и коначан нацрт истраживања на коментарисање члановима Управног одбора PERFORM пројекта задуженог за праћење овог истраживања, укључујући именоване представнике из редова Министарства правде као наручиоца истраживања. Рок за достављање коментара на финални нацрт извештаја реализатору истраживања је 15 дана од дана достављања нацрта.

Коначна, одобрена верзија истраживања, потписана од стране реализатора истраживања, треба да буде достављена наручиоцу истраживања у електронском формату (*doc* и *pdf*) као и у штампаној форми у 2 примерка.

Потребно је доставити и презентацију у *Power Point* формату, након чега ће бити организована усмена презентација резултата истраживања. Планирано је да презентацији присуствују државни секретар Министарства правде, те представници Сектора за нормативне послове и Сектора за ЕУ интеграције и међународне пројекте.

6. Временски оквир истраживања

- 1) Очекивани почетак и крај:

Почетак: 15. јануар 2018. године

Крај: 15. јул 2018. године

2) Навести временски оквир за све фазе истраживања:

- деск истраживање: 20. јануар – 15. март 2018. године
- анализа прикупљених података– 15. март – 01. јун 2018. године
- први нацрт- презентација- feedback: 01. јун 2018. године
- финални нацрт: 30. јун 2018. године
- финална верзија истраживања: 15. јул 2018. године

7. Истраживачки тим (квалификације, искуство)

7.1. Истраживач/ и/или истраживачки тим

- 1) Очекивања од истраживачког тима/експерта:
- а) број особа: минимално 1, максимално 3.
 - б) профил:

Сениор експерт:

- Стечено високо образовање из области правних наука, академски степен доктора наука
- Радно искуство везано за стручну област кривично законодавство
- Пожељно искуство у раду са представницима државних органа или институција у изради прописа или креирања докумената јавне политике у области кривичног законодавства
- Добро познавање домаћег кривичног законодавства и пожељно добро познавање кривичног законодавства европских земаља, релевантних правних аката Европске уније, као и међународног кривичног права
- Објављени научни радови на тему реформе кривичног законодавства
- Добро познавање, поред енглеског, немачког језика, како би се при анализи консултовала три респектабилна кривична законодавства - Немачке, Аустрије и Швајцарске
- Поштовање највиших професионалних стандарда и етичких принципа укључујући одговорност у бављењу поверљивим подацима

Јуниор експерт:

- Високо образовање из области правних наука, академски степен магистар/мастер
- Најмање 3 године професионалног истраживачког искуства у раду везано за стручну област кривично законодавство
- Одличне аналитичке способности, као и способност рада у тиму
- Пожељно добро познавање, поред енглеског, немачког језика
- Поштовање највиших професионалних стандарда и етичких принципа укључујући одговорност у бављењу поверљивим подацима.

в) документа која треба приложити: радна биографија (CV), докази о релевантном претходном искуству (последња 3 истраживања из релевантне области), мотивационо писмо, навести две контакт особе за препоруку.

7.2. Тим подршке

1. Јелисавета Чолановић - Шеф Одсека за стратешко планирање и европске интеграције, Сектор за ЕУ интеграције и међународне пројекте
jelisaveta.colanovic@mpravde.gov.rs
2. Милица Тодоровић - Руководилац Групе за координацију спровођења Националне стратегије за борбу против корупције
milica.todorovic@mpravde.gov.rs
3. Тања Ивковић - Руководилац Групе за припрему пројеката, Сектор за ЕУ интеграције и међународне пројекте
tanja.ivkovic@mpravde.gov.rs
4. Верица Јаковљевић – Саветник у Одсеку за имплементацију пројеката, Сектор за ЕУ интеграције и међународне пројекте
verica.jakovljevic@mpravde.gov.rs

8. БУЏЕТ

Буџет који може бити одобрен одабраном истраживачком центру за тражену анализу не може бити већи од 5.500 ЕУР у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан потписивања уговора. Уговор са истраживачком организацијом склапа Helvetas Swiss Intercooperation (PEFRORM пројекат). Износ буџета утврдио је Наручилац истраживања приликом кандидовања теме по Позиву који је расписао РСЈП 12. септембра 2017. године. У тај износ укључени су рад научно-истраживачког тима који укључује прикупљање података, анализу и израду извештаја. Од истраживачког тима се очекује разрада буџета на основу формулара (који је саставни део овог Позива).

9. АНЕКСИ

- 1) Сви доступни документи; листе испитаника, коришћени упитници, питања за интервјуе и фокус групе; транскрипти
- 2) Листа извора и литературе.
- 3) Детаљан календар обављених фаза у истраживању.